

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17.50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in tožise v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25.52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštah hranilnic v Ljubljani št. 11.953.

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

IZKLJUCNO ZASTOPSTVO ZA OGLASE v Kr. Italije (razen za Ljubljansko pokrajino) in inozemstvo ima ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

Izhaia vsak torek in petek

Liubliana, petek 9. oktobra 1942-XX

Cena posamezni številki lir 0'60

Najvišje cene za laneno seme letine 1942-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal glede na svojo naredbo z dne 6. junija 1942-XX št. 114 s predpisi za ukoriščenje lanenega semena in

smatrajoč za potrebno, da se določijo najvišje cene lanenega semena letine 1942-XX, naslednjo naredbo:

Clen 1. — Najvišja cena lanenega semena letine 1942-XX od pridelovalca do tvrdk iz člena 4. naredbe z dne 6. junija 1942-XX št. 114 se določa z L. 450.— za stof, za zdravo blago, razsuto, z največ 40% primesi, po uzcenah Ljubljanske borze, franko prodajalčevo skladišče.

Clen 2. — Kršitelji določb o ceni iz prednjega člena se kaznujejo po postopku iz naredbe z dne 26. januarja 1942-XX št. 8 v denarju do 5000 lir ali z zaporom do 2 mesecev. Vselej se odredi zaplemba proizvoda.

Clen 3. — Ta naredba stoji v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana dne 5. okt. 1942-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Emilio Grazioli

Prijava terjatev proti dolžnikom v Hrvatski

Združenje industrijev in obrtnikov opozarja vsa prizadeta podjetja, da je treba do 10. oktobra t. l. prijaviti neposredno Narodnemu Zavodu za Mednarodno Izmenjavo — Istituto Nazionale per i Cambi con l'Estero, Roma, Via dell'Umiltà No. 43, vse terjatve, ki jih imajo fizične in juridične osebe, ki bivajo ali imajo svoj sedež v Italiji ali na bivšem jugoslovanskem ozemlju, priključenem Italiji, proti fizičnim in juridičnim osobam, ki bivajo ali imajo svoj sedež v Nezavisni državi Hrvatski, in ki se nanašajo na obveznosti, nastale pred 10. aprilom 1941.

Prijava se mora sestaviti v shematični obliki, v kateri je označiti poleg imena italijanskega upravičence tudi ime hrvatskega dolžnika, znesek terjatve, datum, katelega dne je terjatev nastala, obliko obveznosti, in če je bil znesek med tem časom plačan, pri katerem denarnem zavodu na Hrvatskem, v svrhu dobropisa na račun, glaseč se na ime italijanskega upnika.

Ni prijaviti onih terjatev, katerih zneski so bili svoječasno vplačani od strani hrvatskih strank v bivši italijansko-jugoslovanski kliring.

Združenje industrijev in obrtnikov opozarja svoje člane, naj ne zamudijo roka prijave in da tudi sicer v lastnem interesu izvršijo to prijavo.

Proizvodnja boksita in magnezita

Po povprečju let 1935. do 1939. je svetovna proizvodnja boksita okrog 3.950.000, magnezita pa okrog 1.660.000 ton.

V tisočih ton je proizvodnja boksita razdeljena takole: Francija 680, Madžarska 540, Britanska Guayana 450, Nizozemska Guayana 400, Italija 400, Hrvatska in Srbija 400, USA 350, Rusija 250, Nizozemska Indija 250, Grčija 150.

Enotna valuta v evropskem veleprostoru

O propadanju in nastajanju valutnih blokov ter o možnosti enotne valute v evropskem veleprostoru razpravlja v zadnjem »Reichu« dr. Walter Sieck. V uvodu svojih zanimivih izvajanj naglašja, da se opaža po propadu zlate veljave, ki je vse valute sveta združila v zaključen mehanizem, stremiljenje odpraviti kaos, ki je nastal, ker ima vsak narod svoj tečaj, z ustvaritvijo valutnih sistemov pod vodstvom določene dežele. To sodelovanje ima več intenzitetnih stopinj. Najpopolnejša je valutna unija, da velja v več deželah ista valuta. Primer takšne unije je bila pred vojno latinska unija. Druge valute so bile zvezane le z dogovori o stalnih tečajnih relacijah ter so dežele takšnega bloka navadno koncentrirale svoje rezerve v vodilni državi valutnega bloka. Še bolj valutno zvezane države pa so dopuščale, da je bil obtok bankovcev krit ne samo z zlatom, temveč tudi z valuto vodilne države. Dostikrat pa so se tudi razni sistemi vzporedno razvili v enem bloku.

Prvi valutni blok te vrste, funt-sterlinški, ni vzdržal v vojni. Danes je v glavnem skrčen na britanski imperij. Zaradi angleškega deviznega gospodarstva pa je samo še pogojno dejavno sposoben.

Na vzhodu pa se je razvil nov blok — jenski blok. Japonska ni priključila svoji valuti samo svojih starih kolonij (Formoza, Koreja), temveč tudi yuansko veljavo v Mandžuriji ter severni Kitajski, s preudarnimi razvrednotnimi ukrepi pa tudi valuti Francoske Indokine in Siama, da sta ti danes na paritetni podlagi z jenom. Letos poleti pa je bila priključena jenskemu bloku tudi valuta nankinške vlade. Vojaški jen pa je bil uveden še v Malaji in Hongkongu. V Nizozemski Indiji pa se je valutna prilagoditev izvedla tako, da velja poleg stare veljave še vojaški denar, torej vojaški pezos, vojaški goldinar in vojaška rupija.

Združene države Sev. Amerike pa skušajo s pomočjo svojega denarnega bogastva srednje in južno ameriške države čim bolj nasloniti na dolarsko veljavo. S posojili se je stabilizirala valuta Kube in Brazilije ter spravila v odvisnost od ameriške dolarske valute. Podobna pogodba je bila sklenjena tudi z Mehiko. Načrt, da bi se z ustvaritvijo panameriške valutne banke vse južno-ameriške valute zadržale na dolar, je še čisto v pripravnem stanju.

V kontinentalni Evropi izgleda, ko da bi bili še zelo daleč od enotnega valutnega bloka. Natančnejša analiza pa dokazuje, da so se tudi v tem pogledu storili že pomembni koraki. Tako so v glavnem že padle dosedanje zapreke v prometu med Nemčijo na eni ter Protektoratom in Nizozemsko na drugi strani. Nemška marka velja v teh deželah poleg krone in goldinarja. V zasedenih vzhodnih de-

Razdelitev svetovne proizvodnje magnezita pa je naslednja: Rusija 450, Nemčija 400, Mandžukuo 200, USA 180, Grčija 140, Češkomoravski protektorat 80, Hrvatska in Srbija 70, Kanada 50, Britanska Indija 20, Avstralija 20 tisoč ton.

želah so bile stare valute nadomeščene ali z državnimi kreditnimi blagajniškimi boni ali pa z novimi valutami (zloti in karbovanci). V drugih zasedenih deželah kakor na Norveškem, Belgiji in Srbiji se sicer formalno glede valute ni nič spremenilo, vendar pa v teh deželah skrbje posebni odposlanci Nemške državne banke za ozko valutno sodelovanje.

Se večji napredek pa se je dosegel z medsebojnim obračunavanjem zasedenih dežel po berlinskem centralnem kliringu. Tudi z mnogimi drugimi državami (kakor s Finsko, Švedsko, Švico itd.) obračunavajo zasedene države po berlinskem kliringu. Tudi velika dobroimetja večine evropskih držav v berlinski centrali, čeprav ta niso nastala prostovoljno, morejo postati sredstvo za povezanost evropskih valut. Nekatere države ko Nizozemska in Bolgarska so že sprejele ta dobroimetja kot zakonito kritje za obtok bankovcev. Čeprav še ni v Evropi nobenega valutnega bloka, se vendar gospodarski pogoji za njegov nastanek vedno bolj krepe. Seveda pa se to ne more zgoditi nakrat, temveč mora doseči gospodarsko in kapitalno sodelovanje posameznih narodov takšno stopnjo, da se že morejo sklepati dolgoročni načrti, ki naj

spravijo proizvodnjo posameznih držav v sklad in da se sklepajo pogodbe o cenah in mezdah.

Teh pogojev baš sedaj v vojni še ne more biti. Veliki napori vseh evropskih gospodarstev, ki jih zahteva vojna, silijo vsak narod, da razvija svoje gospodarstvo. Zlasti pri cenah se vidi poseben razvoj v vsaki državi. Vsaka mora priznati, da so sedanje valute izgubile vsako zvezo s paritetami nakupne moči prebivalstva. Nova določitev tečajev pa sedaj ne bi imela smisla, ker bi pripeljala predaleč. Treba pa je tudi upoštevati veliko občutljivost mladih držav ravno glede valutnega vprašanja. Če naj ne odloča vojaški pritisk, temveč naj nastane prostovoljno sodelovanje v evropskem veleprostoru, je potrebno in postopno korakanje. Enotni valutni evropski blok ne more priti kar čez noč, temveč se mora skrbno pripravljati, da bo po vojni že sam po sebi razumljiv. Takšne priprave pa se delajo, kakor kažejo klirinški dogovori, ki se morajo še spopolniti. Isto dokazujejo tudi dogovori o cenah, izvajanje politike deviznega stopa in znižanja obrestne mere itd. Vse to so resne priprave za enotni evropski valutni blok, ki bo po vojni gotovo ustvarjen.

Uporabljanje oglja

Na zadnjem zasedanju Mednarodne gozdne centrale na Dunaju v dneh od 8. do 12. septembra je predaval dr. L. Moser o uporabljanju oglja v gospodarstvu. Med drugim je izvajal:

Zaradi industrijskega razvoja v zadnjem stoletju je izgubilo oglje svojo veliko pomembnost, ki jo je zavzemalo zlasti v proizvodnji in predelavi železa. Mesto oglja je zavzel črni premog. Poleg tega so nadomestili oglje zlasti v gospodinjstvu električni tok ter postranski proizvodi črnega premoga. Nove uporabe oglja v obrtu niso mogle vrniti oglju njegovo prejšnjo pomembnost. Zato je promet oglja v mednarodni trgovini nazadoval in proizvodnja oglja se je prilagodila domačim potrebam. Dočim so lesni destilati zavzeli v Nemčiji važnejše mesto od samega premoga, služi proizvodnja oglja v drugih deželah, zlasti sredozemskih, predvsem gospodinjstvom potrebam. Na Švedskem pa se uporablja oglje še nadalje v železni industriji. Nasprotno pa se omejuje nekaj zelo znatna proizvodnja oglja v Podonavju na oskrbo sosednih dežel in zlasti sredozemskih.

Navzlic znatni omejitvi proizvodnje oglja prevladuje še vedno v vseh les proizvajajočih deželah razen v Nemčiji primitivna metoda pridobivanja oglja v kopah v gozdu. Nimamo pa danes še statističnih podatkov, da bi mogli pravilno presoditi položaj v posameznih državah in podatki zanimive primerjave.

Pred vojno so bile naslednje države (razen Rusije) vodilne v proizvodnji oglja: Italija, Švedska in Francija. Po gozdno-statističnih podatkih se je proizvodnja oglja

v Italiji v letih 1934. do 1939. le malo spremenila, ter je povprečno znašala na leto 575.000 ton. Če upoštevamo še neznatne količine, ki so se uvozile ali izvozile, ni povprečna letna potrošnja presegala 582.000 ton. V dobi pred vojno se je več ko 85 odstotkov italijanske proizvodnje uporabilo v gospodinjstvu. Ostanek se je uporabil v železni in kovinski industriji, v kemični, električni in drugih industrijah. Za pridobivanje oglja določena lesna količina znaša približno eno tretjino vse gozdne lesne proizvodnje (v višini 13 do 14 milijonov kub. metrov) ter več ko 40 odstotkov povprečne proizvodnje lesnega gozdnega kuriva.

Ker so gozdovi iz demografskih vplivov potisnjeni v težko dostopne kraje, bi ostala lesna proizvodnja v znatni meri neizkoriščena, če se ne bi na kraju samem izdelovalo oglje. To je razloga za mesto, ki ga oglje še vedno zavzema v Italiji. V deželah, v katerih se lesna destilacija ni zadosti razvila, je zaradi sedanjega vojnega stanja silno narasla potrošnja oglja. To je bila posledica močno naraslega uporabljanja oglja za proizvodnjo gonilnega plina, ki je zaradi svoje velike dopolnitve, ki jo je dosegel že l. 1939, postal glavno nadomestilo za tekoča goriva. V komaj več ko enem letu je narasla potrošnja te surovine za industrijo in oglejvne plinske generatorje v Franciji za več ko trikratno, na Švedskem za petkratno in v Švici celo za desetkratno.

Zopet se v mnogih deželah v večji meri poslužujejo kop, da prihranijo na delavskih močeh in da morejo izkoristiti tudi slabše sortimente. Med tem se je lesni plinski generator tako zelo izpo-

polnil, da se je mogel uvajati v veliki meri. Njegov gospodarski pomen je razviden iz tega, da se more doseči z 2 kg lesa ista storilnost ko z 1 kg oglja, za čigar proizvodnjo je bilo potrebnih 5 kilogramov lesa. Razširjenje lesnega generatorja ter uporabljanje avtarkičnih gonilnih snovi za avtomobile bosta najbrž v bodočnosti potrošnjo oglja znižala. To bo tudi koristno, ker pomeni proizvodnjo oglja silno zapravljanje organskih snovi. Zeleti je zato, da se lesna destilacija vedno bolj razvije in da se pridobivanje oglja v kopah vedno bolj omeji.

Podatki madžarskega gospodarskega instituta

Zbiranje starega železja je že izvedeno v provinci, v prihodnjih dneh pa se začne v Budimpešti. Zbrali so 2 milijona metrskih stotov starega železja ter nad 100.000 metrskih stotov drugih kovinskih odpadkov in ostankov.

Zveza madžarskih kmetovalcev je ustanovila v Miškolcu veliko oljarno za predelovanje oljnih semen. Letna kapaciteta nove tovarne, ki bo dajala kmetom tudi oljne tropine, je 1550 vagonov.

Lanska statistika čebelarstva je izkazala 65.000 čebelarjev, 574.619 panjev, 2.024.700 kg medu in 6 milijonov 865.000 kg voska.

Vloge denarnih zavodov v Budimpešti in poštne hranilnice so znašale konec avgusta 2445.6 milijona pengö in je prišlo od tega na hranilne vloge 923 milijonov, na vloge na tekoči račun pa 1522.6 milijona pengö. V enem mesecu so se povečale hranilne vloge za 18.8, vloge na tekoči račun pa za 50.6 milijona pengö.

Meseca avgusta sta bila na Madžarskem prijavljena samo dva primera insolventne s skupno pasivo 8200 pengö.

Živinoreja v Srbiji

Pred sedanjo vojno so našli v bivši moravski banovini, ki predstavlja večino današnje Srbije, 48.380 konj, 355.658 glav goveje živine, 332.156 svinj, 1.822.925 ovc in 213.597 koz. Te številke kažejo, da je živinoreja zelo važna v srbskem gospodarstvu. Ta važnost pa ni enaka za vse živinorejske panoge. V današnjih razmerah bo težko povečati rejo svinj, ker ni dovolj koruze in krompirja, dobre pogoje za razvoj in napredek pa ima v vsej Srbiji reja goveje živine in drobnice. Iz Nemčije in drugih dežel so uvozili že precej goveje živine in ovc raznih pasem, ki se dajo s pridom udomačiti v srbskih krajih. Za nakup plemenske živine je vlada ustanovila poseben sklad, v katerem sta že 2 milijona dinarjev.

Francoski pridelek lanu

V Franciji so pridelovanje lanu po prvi svetovni vojni močno zanemarjali. Lan se je pridelek spet dvignil, letos pa obsegajo lanene njive 37.000 ha. Slabo vreme je precej nasadov pokvarilo in se tako pričakuje pridelek samo od 33.500 ha. Francoski strokovnjaki cenijo letošnji pridelek na 181.000 bal, kar precej presega lanskega, a še močno zaostaja za pridelki v začetku stoletja, ko je bila Francija med prvimi pridelovalci lanu v Evropi.

Iz italijanskega gospodarstva

Druga fašistična razstava je bila odprta v Rimu. Organiziral jo je strankin direktorij ob sodelovanju socialnega podpornega zavoda. Razstava, ki bo potevala po vseh italijanskih pokrajinah, prikazuje socialno-politično delovanje podpornega zavoda in posameznih sindikalnih skupin.

Mednarodna organizacija obrtništva, ki ima svoj sedež v Rimu, je imela 8. oktobra svojo konferenco v Budimpešti. Konference so se udeležili predstavniki obrtniških organizacij iz raznih evropskih dežel, najbolj pa je bilo zastopano italijansko, nemško in madžarsko obrtništvo.

Italijanska industrijska delegacija, ki je obiskala Bolgarijo, je zastopala tekstilno, gradbeno, živilsko, avtomobilsko, strojno in kemično industrijo ter industrijo olja. Na konferenci v Sofiji so bile ustanovljene komisije za kovine, kemijo in za bombaž, ki imajo že določene programe vzajemnega delovanja. Rezultat obiska italijanskih industrijcev je tudi ta, da bosta s sodelovanjem italijanskega kapitala ustanovljeni v Bolgariji dve tovarni za žvepleno kislino ter da je bil osnovan italijansko-bolgarski konzorcij, ki bo ustanovil v Bolgariji veliko podjetje za bombaž, umetno svilo in celulozo.

Za povečanje proizvodnje mleka bodo v Italiji uvedli tudi inozemsko pasmo goveje živine, ki ima najboljše molzne krave. V Italiji se dobi od krave na leto povprečno po 18 hl mleka. Pri najboljših psamah pa dajo molze tudi po 35 hl mleka na leto. S prirejo dobrih molznih krav iz Nizozemske se bo italijanska proizvodnja mleka močno povečala.

Pridelek znamenite collijske rebule je letos prav dober in obilen. Nekoliko slabši pridelek je v okoliših Quisee, San Martina, Cosane, Fotane in deloma tudi San Floriana, ker je toča poškodovala nekatere vinograde.

Skupina nemških živilskih strokovnjakov je te dni prispela v Milan, kjer so si gostje ogledali moderno klavnico, tržnice in razne obrate živilske industrije.

21. razstava ljudskega pohištva je bila prirejena v mestu Cascina pri Pontederi. Obsegala je štiri velike paviljone lepega in solidno izdelanega pohištva. Razstavljeno pohištvo je bilo izdelano po navodilih korporacijskega ministrstva, ki propagira izdelavo cenenejšega pohištva za socialno šibkejšo sloje.

Druga velika revija italijanske filmske umetnosti je bila od 14. do 30. septembra v Luganu. Predvajali so 8 najnovejših italijanskih filmov. Manifestaciji italijanske filmske umetnosti so prisostvovali zastopniki švicarske zvezne in kantonalne oblasti ter predstavniki italijanske in švicarske filmske industrije.

Medkorporacijski tehnični odbori so bili ustanovljeni za naslednje stroke: težke neželezne kovine, metalurgija lahkih kovin, papir za tisk in pomorski prevozi.

Obrtniške knjžice so bile uvedene za naslednje obrtniške panoge: krojače in šivilje, modistke, čevljarje, slikarje in dekoraterje, mehanike in elektrike, za brivce in prevoznike z vprežno živino. Knjžice, ki so za te stroke obvezne, so pod kontrolo posebne komisije v vsaki občini.

Raznih rib je bilo v času od 13. do 19. septembra dobavljeno za Rim 1341 stotov, za Milano 1006, za Torino 210, za Bologno 265 in za Firenze 165 stotov.

Avtarkija in mednarodna trgovina v vojni

O tem aktualnem vprašanju razpravlja v listu »Autarchia e Commercio« Vittorio Battaglia ter pravi med drugim:

Avtarkija je nastala kot sredstvo obrambe gospodarsko šibkejših proti izkoriščanju močnejših gospodarskih skupin. Avtarkija je poleg tega program, ki stremi po najvišji dosegljivi gospodarski neodvisnosti kot jamstvu politične neodvisnosti.

Nasprotniki avtarkije trde, da avtarkija postopoma uničuje mednarodno trgovino. Ni težko dokazati neutemeljenost te trditve, čeprav avtarkija res ne služi direktno mednarodni trgovini. Da ponovimo še enkrat: Avtarkija je orožje obrambe in sredstvo politične neodvisnosti. Dostikrat pa tudi temelj za življenje narodov, ki se je oprimejo. Zaradi avtarkije se zato ni treba bati za mednarodno trgovino.

Avtarkija in mednarodna trgovina sta dva elementa, ki se ne ločita, temveč dopolnjujeta. Mednarodna trgovina je v glavnem odvisna od industrializacije dežele, zvišanja življenjske ravni, povečanja sprejemljivosti trga, zvišanja potrebe po surovinah in večjih možnostih izvoza ročnega dela. Vse to pa pospešuje avtarkija, ki s tem pospešuje tudi mednarodno trgovino.

Svetovna trgovina ni odvisna od svobodne zamenjave na podlagi mednarodne delitve dela, temveč od gospodarske ekspanzivnosti posameznih narodov. Ta pa je mogoča le, če se narodi ločijo od načel mednarodne delitve dela anglosaške znamke in če se ravnajo po

svoji avtonomni gospodarski politiki.

Statistike vseh držav, ki so bile že pred vojno za avtarkijo, dokazujejo, da je zunanja trgovina za nje sredstvo, s katerim zvišujejo svojo gospodarsko potenco. Tako je bila zunanja trgovina Italije in Nemčije, ki sta glavna eksponenta avtarkije, čez nekaj let mnogo večja, kakor pa je bila njuna trgovina v prvih letih po gospodarski krizi l. 1929.

Sedanja vojna vpliva zelo močno na vse gospodarstvo, ki je tako mobilizirano ko vojska. Avtarkija ni več samo program maloštevilnih, temveč se vodi sedaj po načrtu, ki odloča gospodarsko politiko v vojni zapletenih narodov.

Mednarodna trgovina se razvija na treh veleprostorih: Evrope, Azije in prostoru anglosaških dežel, ki pa je negotov in težak in bolj podoben vojni fronti ter zato tudi postaja mreža kupčij vedno bolj redka.

Čut solidarnosti in sodelovanja je v Evropi gospodarstvo vseh dežel tako dvignil, da se gospodarstva narodov dopolnjujejo. Medevropska trgovina je en sam blok proizvajalnih sil, rezultanta tega sodelovanja pa je zvišani gospodarski potencial vsega kontinenta. Evropska avtarkija živi v znaku italijanske in nemške avtarkije ter je podlaga gospodarske obnove Evrope.

Aktivnost evropske industrijske proizvodnje se more že smatrati kot organizirano za potrebe vojne. Po svojih gospodarskih temeljih in svoji tehnični opremi je ta proizvodnja od držav osi danes tako

organizirana na vsem kontinentu, da je zajamčena njena samoprekrba.

Tudi glede prehrane težita avtarkija in zunanja trgovina k celotni organizaciji po načelu popolne solidarnosti.

Tudi glede prehrane hočeta doseči avtarkija in zunanja trgovina na podlagi popolne solidarnosti kmetijsko aktivnost posameznih držav, da se zagotovi vsem dežlam približno enak način prehrane ter zagotove zadostne količine prehrane in drugih potrebnih dobrin za ves kontinent. Tako je mednarodna trgovina v službi avtarkije za veliki evropski veleprostor, da se izpolnijo vrzeli v prehrani industrijskih dežel ter vrzeli v industriji kmetijskih dežel.

Čas naravno postavlja vedno tudi nova vprašanja. Eno teh je vprašanje plačil, ki naj bi se izravnavala z izenačenjem kmetijskih dobav z industrijskimi. Toda danes ni več časa, da bi se bavili s tradicionalnim sistemom medsebojne zamenjave po trgovinski praksi, ki se je že preživela. Če se iz katerega koli vzroka ne bi moglo doseči ravnovesje bilanc, more pomagati zasebni kredit, ali pa državni in bančni. Nič ne more motiti velike pridobitve, ki je v solidarni gospodarski politiki za vso Evropo.

To je neposreden uspeh evropske trgovine v vojni konjunkturi. Ta trgovina je eno glavnih sredstev za doseg avtarkije kontinenta, to se pravi gospodarske neodvisnosti kontinenta, ki nam daje moč, da kljubujemo vsakemu bloku in da dosežemo zmago.

se komaj krijejo in da ostajajo za civilne potrebe samo majhne količine. Poleg tega se potrebujejo znatne količine drv, da je pomanjkanje lesa precejšno. To pomanjkanje pa ni posledica tega, ker bi bilo premalo gozdov, temveč ker zaradi vojne primanjkuje delavcev in ker so transportne težkove velike. Za novo lesno gospodarstvo leto je vlada že izdala potrebne ukrepe, da se sečnja pospešeno izvede. Tudi za odpravo transportnih težkove je izdala vlada potrebne ukrepe. Zato upajo, da bo zlasti v l. 1943. mogoče zagotoviti potrebne količine lesa, da se bo mogla tudi izvozna trgovina vsaj deloma znova oživeti.

Švedska:

Večjih novih kupčij ni bilo. Glavna odjemalca Nemčija in Danska sta svoje devizne kontingente že v glavnem izžrpala. Nemški nakupi v letošnjem letu se cenijo na 250.000 standardov, danski pa na 75.000. Od teh količin pa je ostalo še mnogo v švedskih pristaniščih. Računajo pa, da bo mogoče v kratkem transportne težave premagati in da se bo razvijal v bodoče izvoz bolj gladko. Zaradi cenčnosti bodo prevažale les v prvi vrsti nemške ladje.

Z velikim zanimanjem pričakujejo razvoj nemško-švedskih pogajanj glede lesnih cen. Po nemškem mnenju se cene ne bi smele več zvišati, da se ne škoduje celotnemu evropskemu nivoju cen. Navzlic temu pa hočejo Švedi na vsak način doseči zvišanje cen.

Švica:

V Švici se vedno bolj intenzivno pripravljajo na novo sečnjo. Načeloma se more ugotoviti, da je tudi za gospodarsko leto 1942/43 predvidena večja sečnja. Misli se, da bo nova sečnja za polovico večja od sečnje v normalnih letih. Vprašanje novih cen okroglega lesa še ni urejeno. Znano je samo to, da so gozdni lastniki glede okroglega lesa predlagali dodatke k sedanjim cenam. Cene drv bi se zvišale le malenkostno, cene koristnega lesa pa v večji meri. Zvišanje cen se utemljuje z višjimi proizvajalnimi stroški, zlasti z višjimi delavskimi mezdami in povečanimi transportnimi stroški. Prevoz lesa se bo posebno podražil, ker bo treba sekati les tudi v bolj oddaljenih gozdovih.

Na lesnem trgu se pojavljata obe nasprotni tendenci, da so kupci vzdržni, prodajalci pa tudi ne silijo z blagom, kar pa je pred začetkom sečnje običajen pojav. Les predelujoče industrije zadržujejo svoja naročila, žage pa so pripravljene za oddajo lesa. Tu in tam so cene nekoliko nazadovale, kar pa ni utemeljeno niti v oskrbovalnem položaju Švice niti v splošni evropski situaciji.

Napredek romunske kmetijske proizvodnje

Prizadevanja romunske vlade za povečanje kmetijske proizvodnje imajo od jeseni l. 1940. znatne uspehe. Povečali so se nasadi oljnih rastlin za 184%, nasadi sočivja za 164%, nasadi tekstilnih rastlin za 161%, nasadi ostalih industrijskih rastlin pa za 118%. Zadržni zavod je dal lani spomlad kmetovalcem za nabavo dobrega semenskega žita kredite v skupnem znesku 400 milijonov lejev. Zadržni zavod je imel lani pri razdelitvi blaga nad 2 milijardi lejev denarnega prometa.

Denarstvo

Bolgarska narodna banka je ustanovila s 1. oktobrom kupovanje deviz s premijami in sicer v smislu sporazuma, ki ga je lani v septembru sklenila z Nemčijo.

Praska mestna hranilnica in Češka hranilnica, ki sta med največjimi češkimi hranilnicami, sta se fuzionirale. Novi zavod bo sprejel tudi nekatere podeželske hranilnice. Hranilne vloge novega zavoda bodo znašale 5,9 milijarde Kč.

Položaj na mednarodnem lesnem trgu

Kakor poroča »Internationaler Holzmarkt« je položaj na lesnem trgu sedaj naslednji:

Italija:

Vlada in oficijalne Zveze so izdale številne ukrepe, ki imajo vsi isti namen, da bi bila letošnja sečnja čim bolj izdatna. Še pred kratkim je izšla vladna naredba, da mora biti letošnja sečnja najmanj tako velika ko lanska, če pa mogoče, še večja. Posamezne sečnje so se tudi že začele, v oktobru pa se bodo začele povsodi. Cene okroglega lesa so ostale neizpremenjene.

Lesna potrošnja je še nadalje velika in nikakor ni lahko dobiti potrebnih količin lesa. Večinoma dobavlja les domača proizvodnja. Iz inozemstva prihaja največ lesa iz Nemčije, Hrvaške in Slovaške.

Nemčija:

Za nemško industrijo zabojev in njeno oskrbo z lesom tudi po vojni je najbolj važno to, da se doseže gospodarsko sodelovanje nove Evrope tudi v gozdno-lesnem gospodarstvu. Nemčija je s svojim primerom vodenja proizvodnje, uvoza in razdeljevanja lesa že dala dober zgled in bo delala tako tudi v bodoče, dokler ne bo evropsko lesno gospodarstvo popolnoma urejeno.

V preteklem gospodarskem lesnem letu so se zahtevale od nemškega lesnega gospodarstva povečane storitve. Sečnja se bo morala, če se upoštevajo uvozne možnosti zaradi kritja vojnih potreb, povečati. Les listovcev, ki je posebno pripraven za izdelavo zabojev, je sedaj tudi podvržen vezanemu gospodarstvu. Cene se gibljejo ob vrhnjih dopustnih mejah. Dobro voden uvoz je skušal nastale vrzeli izpopolniti. Ponudba je z ozirom na letni čas popustila. Povpraševanje je veliko, posebno

po listnatem lesu velikega obsega in dobre kakovosti. Zlasti se iščejo bukve, toda ponudba je majhna. Jelše in topola je malo. Predelovalci morajo počakati na letošnjo sečnjo, ki se začne v pozni jeseni. Zaposlitev tovarn zabojev je vseskozi dobra.

Slovaška:

Tržni položaj na Slovaškem se je komaj kaj spremenil. Povpraševanje je vseskozi dobro, domača potreba visoka, inozemski nakupovalci pa so vedno pripravljeni nakupiti nove partije. Od vseh lesnih vrst so ostali deli kontingentov, ki se ne morejo pokriti. Zlasti velja to za Nemčijo in Protektorat, ki sta še vedno glavna kupca. Vedno znova se vidi, da bi se mogle prodati znatno večje količine, če bi bilo zadosti blaga na razpolago.

V resnici izvršeni izvozi ne ustrezajo pričakovanju. Računajo pa s tem, da bo mogoče v zadnjih letošnjih mesecih izvoziti že večje količine. Cene se ne razvijajo enotno. Slovaški lesni krogi se pritožujejo, da so izvozne cene višje od onih na domačem trgu, kar ima za posledico, da se cene dvigajo tudi na domačem trgu. Na drugi pa se slišijo tudi pritožbe, da slovaški lastniki žag zahtevajo višje cene, kakor pa jih plačujejo inozemski uvozniki. To je v zadnjem času veljalo zlasti za les listovcev. V prvi

barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika sragec ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova 3
Telefon št. 22-72.

Frančiškanska ulica 3

Umestna okrožnica

Zaradi čim bolj vpljudnega in uslužnega občevanja s strankami je podžupan comm. dr. Saluator Tranchida pred kratkim razposlal okrožnico vsem vodjem mestnih uradov in podjetij.

Ljubljanski podžupan v novi okrožnici opozarja na svojo okrožnico z dne 17. julija t. l., nanašajočo se na dolžnosti funkcionarja do urada in strank, ter smatra, da je bila prebrana in vsem uslužbenecem tudi primerno razložena. Zdi se mu pa, da je treba vendar spet osvežiti spomin ter se zato sklicuje na tisti odstavek prve okrožnice, ki je dovolj jasen in natančen ter tako tudi lahko razumljiv vsem — ne glede na izobrazbo.

Ta odstavek se pa glasi:

>V stiku z javnostjo naj javni uradnik vedno upošteva osnovno navodilo »Iti ljudstvu na roko«, kar pomeni, naj ne čakamo, da se pokaže potreba, in še manj odlagamo — pogosto zavoljo nepotrebnih formalnosti — zakonito sprejemanje prošelj in vlog. Pač pa je treba že vnaprej preprečiti, da bi zadeve ne postale preveč pereče; pripraviti in ukreniti je treba vse o pravem času; z uvidevnostjo in pravičnostjo je treba izkazovati ono pomoč in čuječnost, ki z njo dosežemo, da bo tudi morda neprijeten, strog ukrep sprejet voljno in občutenj manj težko, ker je pač potreben iz najvišjega interesa skupnosti. Kdor koli potrebuje posredovanje uprave, naj ima vtis, da vsekdar najde ono tenkočutnost, ki mora biti svojstvo vsakega funkcionarja.«

Nadalje pa podžupan comm. dr. Tranchida želi, naj načelniki oddelkov bolj spremljajo delo svojih podrejenih uslužbenecv, da bodo vpljudnost, ljubeznivost, predvsem pa potrpežljivost imeli za stalno pravilo pri občevanju z občinstvom, saj imajo stranke, če žele kakršno koli pomoč, pravico do tolažbe z dobro besedo, ki je vedno prepričljiva.

Naposled okrožnica nalaga vodjem posameznih oddelkov odgovornost za vpljudno in uslužno občevanje mestnega uslužbenstva s strankami.

Gospodarski krogi s posebnim zadoščanjem pozdravljajo to umestno okrožnico.

Novi Bradačev Slovar tujk

V zbirki žepnih slovarjev in učbenikov, ki jih izdaja že dolga leta Ljudska knjigarna, je zdaj izšla druga pomnožena izdaja znane Bradačevega Slovarja tujk, v obsegu 204 strani. Slovenci imamo že dva taka slovarčka tujk, namreč Glonarjevega, ki je narejen po češki izdaji Soukupa, ter Bradačevega, ki ga je že svoj čas izdal pri Ljudski knjigarni, in je delan po najnovejših podobnih evropskih slovarčkih. Ti viri so se zdaj za drugo izdajo še pomnožili, kakor pravi sestavljalec v uvodu, ki tudi podčrtava, da je slovar pomnožen in predelan ter izpopolnjen in popravljen.

Slovarček tujk je danes vsem bralcem knjig, predvsem tistim, ki niso imeli prilike, da bi uživali klasično izobrazbo, ki nudi to prednost, da človek lažje pride tujim besedam do smiselnega dna, saj so večinoma vzete iz latinščine in grščine. Toda tudi te in take besede imajo danes že vse drugačen pomen ter v posameznih strokah celo različne. Poleg tega pa se je v zadnjih desetletjih pomnožil ta besedni zaklad, ki je v splošni knjižni in ustni rabi, tudi mnogo z besedami iz francoščine in angleščine, česar vsega danes povprečni bralec ne more obvladati. Zato bo tak slovarček, kakor ga je sestavil dr. Bradač, prišel prav vsem tistim, ki iščejo odgovor na kašno večkrat srečano, a ne razumljivo tujo besedo. Še bolj pa bo prišel prav tistim, ki bi radi tuj izraz, kakor jim iz neke čudne navajenosti noče iz ušesa ter jim je vedno na jeziku, lepo poslovenili.

Izvrševanje naredbe o valutnih prestopkih

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naslednjo odločbo:

Clen 1. — Posvetovalna komisija za dokončno odločitev glede valutnih prekrškov po členu 1. naredbe z dne 18. avgusta 1942-XX št. 164 je sestavljena iz tehle fašistov: dr. Arnaldo Pizzi, predsednik, advokat Nino de Petris, dr. Tullio Marescalchi, rag. Luigi Milani, rag. Arturo Raitano, člani.

Komisiji je kot tajnik v pomoč fašist rag. Renato De Conca.

Komisijo skliče po potrebi predsednik; sklepa veljavno z večino glasov navzočih članov. Ob enakem številu glasov odloči predsednikov glas.

Clen 2. — Zahteva prizadetih oseb, po zadnjem odstavku čl. 2. naredbe z dne 18. avgusta 1942-XX št. 164, da jih komisija zasliši, mora biti izrečno navedena v izvajanjih, ki jih smejo te osebe predložiti komisiji v petnajstih dneh od dne, ko se jim priobči

prepis ugotovitvenega zapisnika po členu 12. Ducejevega razglasa z dne 24. aprila 1941-XIX o določbah glede izmenjave in valut na ozemlju bivše kraljevine Jugoslavije, zasadenem po italijanski vojski.

Taka priobčitev prepisa zapisnika je obvezna tudi pri valutnih prekrških po drugih določbah nego po določbah Ducejevega razglasa.

Clen 3. — Če meni komisija, da so prijavljena dejanja taka, ki se preganjajo kazensko, poroča o tem Visokemu komisarju radi odstopa stvari pristojnemu kazenskemu oblastvu in predlaga morebitne ukrepe po svoji pristojnosti.

Clen 4. — Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, 15. sept. 1942-XX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Madžarska industrija posušenega sočivja

Na Madžarskem se v zadnjih letih uspešno razvija industrija posušenega sočivja, ker spada med one srečne industrijske panoge, katerim ne primanjkuje surovin. Po navedbah »Pester Lloyd« je ta industrija producirala v gospodarskem letu 1941./42. približno 80.000 do 90.000 stotov posušenega sočivja. Za proizvodnjo teh količin potrebujejo tovarne 800.000 do en milijon stotov svežega sočivja, kar predstavlja po povprečni ceni 15 pengö za stot vrednost 12 do 15 milijonov pengö. Od lanskega leta se je proizvodnja dvignila za blizu 50 odstotkov.

Med sezono je v industriji posušenega sočivja zaposlenih 6000 do 8000 delavcev. Število delavcev je razmeroma zato tako visoko, ker industrija še ni močno mehanizirana in ker mehanizacija tudi ni v toliki meri izvedljiva, kakor v raznih drugih industrijskih panogah. Velik del produkcijskih stroškov pride na delavske mezde, ki so la-

ni znašale 8 do 10 milijonov pengö. Če računamo, da so vsi delavci delali 40 tednov, pride na povprečno tedensko mezdo 25 pengö. Nekdaj so bili obrati industrije posušenega sočivja po večini sezonski, v zadnjih letih pa močno narašča število tovarn, ki obratujejo celo leto.

Proizvodi industrije posušenega sočivja se na domačem trgu od leta do leta bolj uveljavljajo. Največji domači odjemalec teh proizvodov je zdaj vojaška uprava. Dobro se razvija tudi izvoz, od katerega prevzema Nemčija okrog 75 odstotkov. Na drugem mestu med tujimi odjemalci sta Švica in Švedska. Vseh naročil iz Švedske lani in letos sploh ni bilo mogoče upoševati. Madžarska industrija posušenega sočivja bo tudi po vojni dobro uspevala, če bodo podjetniki in tudi oblasti skrbeli, da bodo njeni proizvodi po kakovosti ostali na višini.

Sladkorno gospodarstvo Nemčije

Revija »Wirtschaftsdienst« je tako le opisala razvoj nemškega sladkornega gospodarstva:

L. 1929. pred gospodarsko krizo so obsegali nemški nasadi sladkorne pese 470.000 ha, leta 1937./38. pred priključitvijo Avstrije pa okrog 450.000 ha. Potrošnja sladkorja se je od l. 1932. do 1938. dvignila od 1.8 na 2.5 milijona ton. Z Avstrijo je pridobila Nemčija 7 sladkornih tovarn, ki so l. 1937. iz pridelka sladkorne pese na površini 36.000 ha producirale 146.000 ton sladkorja. Potem je bila vključena v nemško gospodarstvo sladkorna industrija bivše CSR, ki je l. 1938. pridelalec sladkorne pese na površini 167.000 ha v 91 tovarnah predelala v 741.000 ton sladkorja. Od tega so izvozili okrog 320.000 ton.

V novi svetovni vojni je prevze-

la Nemčija najprej 38 sladkornih tovarn iz zapadnega dela Poljske, potem 7 tovarn iz vzhodne Galicije, dočim je v Generalni guberniji ostalo 16 sladkornih tovarn. Sladkorna industrija bivše Poljske je imela 61 tovarn, ki so producirale l. 1938. okrog 562.000 ton sladkorja iz pridelka sladkorne pese na površini 146.000 ha.

L. 1940. so prišle pod vpliv Nemčije nizozemska, belgijska ter večji del francoske sladkorne industrije, naslednje leto pa je bila sladkorna industrija bivše Jugoslavije razdeljena med Madžarsko in Hrvatsko. V nemške roke je prišlo tudi mnogo ruskih sladkornih tovarn. Nasadi sladkorne pese v Evropi so l. 1939./40. obsegali nad 3 milijone ha in od tega je zdaj v rokah Nemčije in njenih zaveznikov blizu 2.7 milijona ha ali okrog 90%.

Gozdarstvo in lesno gospodarstvo Turčije

V Turčiji obsegajo gozdovi 9.325.157 ha ali 12% deželne površine. Največ gozdov je ob Črnem morju in v južnih pokrajinah. Najmanj lesa je v srednji Anatoliji, kjer so stoletja čezmerno izseka-

Tako ima ta slovarček dvojen pomen in bo prišel prav vsem, ki bi ga v prvem ali drugem primeru potrebovali.

Turški gozdovi, ki so po večini

državna posest, so bili v stari Turčiji zelo zanemarjeni. Smotrno gozdno gospodarstvo Turčije je še mlado. Letni dohodek državnih gozdov je zdaj nad 2 milijona turških funtov, pred desetimi leti pa še ni dosegel enega milijona. Letne sečnje zadoščajo popolnoma domači potrošnji, pred sedanjo vojno pa se je precej lesa tudi izvažalo. Zelo izdatna je proizvodnja oglja, ki se je od l. 1929. do l. 1939. dvignila od 38 na 65 milijonov kg.

Po uradni statistiki so dali dr-

žavni gozdovi l. 1930. nad 100.000 ton drv, po štirih letih nad pol milijona ton, l. 1939. pa blizu 2.5 milijona ton. Pri proizvodnji stavbenega lesa ni dosti sprememb. Letno povprečje je pol milijona kubičnih metrov.

Izvoz lesa se je v zadnjih letih precej zmanjšal zaradi večje domače potrošnje. L. 1930. je bil lesni izvoz vreden 8.5 milijona turških funtov, l. 1939. pa samo še 750.000 funtov.

Zunanja trgovina Finske

Lani so imele pri finski zunanji trgovini največje deleže Nemčija, Švedska in Danska. V milijonih finskih mark je bila vrednost blagovne izmenjave (v oklepajih so podatki iz leta 1939.) naslednja:

Uvoz Finske iz Nemčije 4832.1 (1569.3), iz Švedske 1251.9 (1035.3), iz Danske 690.5 (225.3); izvoz Finske v Nemčijo 2307.4 (1249.5), v Švedsko 201.8 (311), na Dansko 319.8 (291). Nemški delež pri finski zunanji trgovini je bil lani pri izvozu in pri uvozu po 55%.

Ugodno se razvijajo tudi blagovne izmenjave med Finsko in deželami južno-vzhodne Evrope. Na prvem mestu je Madžarska. L. 1939. je bila vrednost vse blagovne izmenjave med njo in Finsko 65.9 milijona finskih mark, lani 88.9 milijona, letos v prvih petih mesecih pa 84 milijonov. Med uvozniki v Finsko je Madžarska na petem mestu.

Finski uvoz iz Romunije je bil l. 1939. vreden samo 8.5, lani pa 172.2 milijona finskih mark, vred-

nost finskega izvoza v Romunijo je bila lani 2 milijona, letos v prvih petih mesecih pa samo 20.196 finskih mark.

Z Bolgarijo je sklenila Finska trgovinsko pogodbo l. 1936., ki je še zdaj v veljavi. Lani je bil finški izvoz iz Bolgarije vreden 39.9, uvoz v Bolgarijo pa 37 milijonov finskih mark. Bolgarija pošilja na Finsko predvsem tobak, iz Finske pa dobiva razne izdelke lesne industrije.

Trgovinska pogodba med Finsko in Hrvaško je bila sklenjena lani novembra. Finski izvoz na Hrvaško je bil vreden letos v prvih petih mesecih nekaj nad 2 milijona finskih mark, vrednost hrvaškega izvoza pa je bila še zelo nizka.

Finski izvoz v Grčijo je bil lani vreden 1.5, uvoz iz Grčije pa 26.3 milijona finskih mark. Finski uvoz iz Grčije se je letos precej povečal, finski izvoz v Grčijo pa še ni dosegel lanske vrednosti.

Vprašanje kanadske pšenice

Letos je bila sklenjena med štirimi državami, ki izvažajo pšenico (Zdr. drž. Sev. Amerike, Kanada, Avstralija in Argentina) in Veliko Britanijo mednarodna pšenična pogodba. V Kanadi so v začetku pozdravili novo pogodbo, ker je ta po dolgotrajnih pogajanjih uredila pšenično gospodarstvo tudi za povojni čas. Zadovoljni pa so bili tudi zato, ker se je dodelil Kanadi izvorni kontingent v višini 40% vse potrošnje, kar je v skladu s kanadsko proizvodnjo pšenice. Kvota USA se je sicer zvišala na 16%, toda samo na škodo Argentine. Tudi novi dogovor o omejitvi pšenične proizvodnje z določitvijo maksimalnih količin, ki se smejo spraviti v skladišča, je bil za Kanado ugoden, ker sme Kanada pri skoraj enako visoki proizvodnji ko Argentina, shraniti v skladišča približno 9.5 milijona ton, Argentina pa samo polovico te količine. Tudi Združene države Sev. Amerike so primeroma slabše odreza- le, ker je njim dovoljena zaloga samo do višine 14 milijonov ton, čeprav imajo dvanajstkrat več prebivalcev ko Kanada.

Z letošnjo žetvijo, ki je bila tako v Kanadi ko v USA izredno dobra, bo imela Kanada skupno z ostanki lanske žetve (v višini 375 milijonov bušljev) na razpolago 990 milijonov bušljev pšenice. To je tako velika količina, da je Kanada ne more porabiti niti pri še tako veliki lastni potrošnji niti z izvozom niti s sterilizacijo v pšeničnem mednarodnem poolu, v katerem je Kanada udeležena s 25 odstotki. Zato mora Kanada že danes misliti na to, da omeji svojo

pšenično proizvodnjo. To pa je za Kanado mnogo bolj težavno ko za Združene države Sev. Amerike, ki zaradi klimatičnih razmer dosti lažje preidejo na druge kulture. Poleg tega pa je proizvodnja pšenice v Združenih državah precej dražja ko v Kanadi, da bodo Združene države tudi iz tega razloga lažje omejele kulturo pšenice.

V Kanadi upajo, da bodo mogli Kanadčani po vojni zaradi pripadnosti k Vel. Britanskemu imperiju mnogo lažje izvažati v britanske dežele, kakor pa drugi izvozniki. Samo Anglija pa potrebuje skupno z Irsko 5.5 do 6 milijona ton letno. Tudi s svojo ceno more kanadska pšenica uspešno konkurirati z ameriško. To upanje pa moti strah, da bi mogle Združene države s svojim političnim vplivom doseči v mednarodnem pšeničnem odboru prednosti, ki bi škodovala kanadskemu izvozu. Znano je zadostno, da znajo Amerikanci z gospodarskimi pritiski potisniti ob stran neprijetne konkurente.

Pa še druge skrbi se pojavljajo v kanadskem tisku. Tako piše neka revija, da je še vprašanje, če bo mednarodni pšenični urad sploh dovolj močan, da predpiše drugim deželam, kje naj nabavijo pšenico. Tako novi evropski veleprostor ko tudi azijski veleprostor bosta s povečano lastno proizvodnjo kmalu neodvisna od uvoza in zato osvobodena diktata mednarodnega pšeničnega kartela. Veliko vprašanje je zato, če bo Kanada mogla po vojni kljub sedaj sklenjenim dogovorom spraviti na trg vso svojo pšenico.

TISKARNA MERKUR

Ljubljana, Gregorčičeva 23

LASTNA KNJIGOVEZNICA

se priporoča za cenjena naročila, ki jih bo izvršila

TELEFON
25-52

hitro, lično in po zmerni ceni

Tiska knjige, brošure, časopise, kuverte, račune, letake, vabila, poselnice, posmrtna naznanila itd. v eni ali več barvah

Gospodarske vesti

Gospodarska konferenca zaradi zgraditve donavskih pristanišč bo ta mesec v Bukarešti. Konference se udeležijo zastopniki Romunije, Nemčije in Bolgarske.

Vsaka garnizija na Hrvaškem mora imeti po odredbi domobranskega ministra vzorno kmetijsko posestvo, da se bodo mogli vojniki teoretično in praktično med vojaško službo izučiti v kmetijstvu.

Hrvatski delavci so poslali v juliju iz Nemčije v domovino nad 2,7, v avgustu pa nad 2,4 milijona mark.

Družba, ki je lastnica borskega rudnika bakra, je prenesla svoj sedež iz Pariza v Strassburg. Uprava rudnika pa je še nadalje v Beogradu.

Med Bolgarsko in Turčijo je bil sklenjen nov trgovinski sporazum, po katerem bodo bolgarske predilnice in tkalnice predelovale turški bombaž ter nato narejene izdelke izvozile v Turčijo. Stroške za predelovanje v višini 200 milijonov levov bo plačala Turčija v blagu. Prva turška pošiljka bombaža za predelavo je že prišla v Bolgarijo.

Za okrogli les listovec lanske se plačuje v Romuniji sedaj od 2000 do 2400 lejev za kubični meter.

Madžarska že dve leti ni mogla izvažati vina, ker je bila vinska letina izredno slaba. Namesto običajnih 4,4 milijonov hl, je lani pridelala Madžarska samo 1 milijon hektolitrov. Letos pa je vinska letina na Madžarskem izredno dobra ter bo Madžarska pridelala nad 6

milijonov hektolitrov ter bo zato mogla letos zopet izvažati vino.

Nova velika tvornica celulozne volne je začela obratovati v Bratislavi. Tvornico je zgradila delniška družba Kemična industrija za 140 milijonov Ks. Tvornica je najmodernejše opremljena ter se bo mogla posluževati vseh bogatih izkušenj nemškega industrijskega koncerna Farbenindustrie.

Kmetijska zbornica je začela 1. oktobra poslovati na Slovaškem.

Vse premoženje 70.000 Židov, ki so se izselili iz Slovaške, je pripadlo slovaški državi. Skupna vrednost tega premoženja se cenila na 1,2 milijarde Ks. Ker obstoječe tretje strani nekatere terjatve proti tem premoženjem, je slovaška vlada predložila parlamentu zakonski načrt, s katerim se proglašajo za vse te terjatve moratorij do konca leta 1943. Do takrat namerava slovaška vlada poravnati vse te terjatve.

Skupne mobilizacijske stroške Švice cenijo predstojnik švicarskega finančnega urada Wetter na 5 milijard švicarskih frankov, kar je za štirikrat več kakor pa so znašali švicarski mobilizacijski stroški v prvi svetovni vojni. Anuitetna služba za te stroške (če se ti plačajo v 20 letih in obrestujejo po 3,75%) zahteva 330 mil. frankov na leto, vojni davki pa dajo na leto 335 milijonov frankov.

Starega papirja so nabrali v Nemčiji v enem letu 750.000 ton. Eno tretjino tega papirja porabijo manjše papirnice, ki izdelujejo papir slabše vrste, ena tretjina se porabi kot primes za celulozo, eno tretjino pa dobe tvornice lepenke in kartona.

Podgane napravijo v Nemčiji po računih nemških statistikov na le-

to za 300 milijonov mark škode. Poleg tega pa so nevarni prenašalci nalezljivih bolezni.

Velika fosfatna rudnika med Kurskom in Voronežem in pri Izjumu, ki sta bila letos od Nemcev zasedena, začeta v kratkem obratovati. Kmetje v Ukrajini bodo s tem dobili zadostne količine umetnih gnojil.

Po nizozemskem vzgladu se je tudi v Belgiji ustanovila Belgijsko-evropska družba za kmetijsko in industrijsko ekspanzijo v vzhodnih deželah. Glavnica družbe znaša zaenkrat pol milijona frankov.

Na Danskem pride na vsakih 8 prebivalcev že en telefonski aparat. **Da se prepreči zvišanje cen**, so se na Švedskem ustanovili posebni izravnalni skladi za cene najvažnejših predmetov.

Ameriški državni dolg je narasel po časopisnih vesteh že na 90 milijard dolarjev. Vsak mesec se poveča za 4 milijarde dolarjev.

Novi finski državni proračun za l. 1943. predvideva dohodek v višini 18,3 milijarde finskih mark in izdatke v višini 18,2 milijarde mark. Glavni dohodek dajo davki, ki so proračunani na 10,6 milijarde, po-

sojila pa na 5,3 milijarde mark. Glavni izdatek so odškodnina za vojno škodo v višini 4,5 milijarde ter zvišanje uradniških plač za 0,6 milijarde mark.

V Združenih državah Sev. Amerike bodo smele izdelovati po 1. novembru velike destilarne alkohola samo industrijski alkohol za izdelovanje sintetičnega kavčuka, za lekarniške izdelke in za drugo tehnično predelavo. Ta omejitev pa za pivovarne ne velja.

Znani ameriški izdelovalec britvic Gillette je prišel v konkurz.

Znižana carina pri nemškem uvozu sliv

Za uvoz svežih sliv iz Bolgarije, Hrvatske, Madžarske in Srbije v Nemčijo velja do konca oktobra znižana carina. Nemška carinska tarifa je dobila novo postavko, ki določa novo carino za uvoz svežih sliv iz navedenih dežel: 3,50 RM za metrski stot.

Dobave - licitacije

Nabava kablov in kableskega materiala. Poštno in telefonsko ravnateljstvo v Ljubljani razpisuje drugo pismeno licitacijo za nabavo 2200 m svinčenega in armiranega kabla in ostalega kableskega materiala za izpolnitev telefonskega omrežja v Ljubljani.

Licitacija bo 26. oktobra ob 11. v pisarni ekonomskega odseka rav-

nateljstva, soba št. 42, Sv. Jakoba trg 2/I.

Najkasneje do desetih na dan licitacije se mora položiti 5% kavčija.

Pogoji se dobe po Lir 20.— v pisarni ravnateljstva.

Trgovinski register

Spremembe in dodatki:

»Dunav« zavarovalna delniška družba v Zagrebu, podružnica za Slovenijo v Ljubljani. Po naredbi Vis. komisarja z dne 3. januarja 1942-XX je prevzelo ljubljansko podružnico z listnicami in kritji, ki so v Ljubljanski pokrajini, glavno zastopstvo Splošne zavarovalne delniške družbe »Danubio« za Italijo. Zato bo nadaljevala podružnica svoje poslovanje pod novim nazivom: Danubio-Concordia, S. A. di Assicurazioni Generali, Succursale di Lubiana ali slovensko: Dunav-Concordia, splošna zavarovalna d. d., podružnica Ljubljana. Izbrise se prokurist Kenda Henrik, vpiše pa se nadaljnji prokurist Karis Josip.

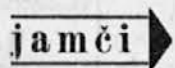
Iz združnega registra

Pri **Gostilničarski** nabavljalni zdruzi za Ljubljansko pokrajino je pooblaščen za sopolpisovanje nameščene zadrage Peteln Anton.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

izplačuje „A vista vloge“ vsak čas, „navadne“ in „vezane“ po uredbi. **Pupilarno varna!** Sodno depozitni oddelek, hranilniki, tekoči računi

Za vse vloge in obveze hranilnice

Mestna občina Ljubljanska

KNJIGOVEZNICA Ljudske tiskarne

Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6

a) Knjigoveški oddelek:

Vezave vseh vrst od preprostih do razkošnih

Zaloga poslovnih knjig in razstranih papirjev za knjigovodstvo.

b) Torbarski oddelek:

Izdelovanje kovčegov, potnih in damskih torbic, aktovk, listnic, denarnic in sličnih galanterijskih izdelkov.

Solidno in priznano delo.

SOCIETÀ ANONIMA FRATELLI FILA

Stabilimento di Pettinatura

Pettinatura Biela in Genova-Fegino

Lavatura e Pettinatura di fibre tessili

Stabilimento di Filatura in Cossato (Vercelli)

Filatura e tintoria di lana e fibre artificiali

Stabilimento di Tessitura in Coggiola (Vercelli)

Tessitura di stoffe per uomo e donna, alta novità

Magliificio Biellese - Biella

Maglieria intima - confezioni di gran pregio

A. L. A. - Anonima Lane Affini - Cossato (Vercelli)

Filatij fantasia per lavori a mano ed a macchina

Česalnica volne

Česalnica Biella v Genovi-Fegino

Pranje in česanje tekstilnih vlaken

Predilnica v Cossatu (Vercelli)

Predilnica in barvarnica volne in umetnih vlaken

Tkalnica v Coggioli (Vercelli)

Tkalnica za moško in žensko blago, zadnje novosti

Pletilnica Biellese-Biella

Pleteno perilo - prvovrstni izdelki

A. L. A. - Volnene preje - Cossato (Vercelli)

Modne prejice za ročna in strojna dela

Il mio bambino è a letto con l'influenza...
Moj otrok je zbolel za influenco...

In vendita in tutte le farmacie
Dobi se v vsaki lekarni

Tako zvane oblike influence obsegajo, poleg resnične influence, še množico zimskih obolenj, kakor so kašelj, mrzlica, vnetja grla in sapnika, bronhitis.

Proti vsem boleznim prehlada Vam pomaga

RODINA

È INUTILE SOFFRIRE!
ZAKAJ BI TRPELI!

Contro il raffreddore e le forme influenzali
Zoper prehlad in oblike influence

Da più di 25 anni - Že več ko 25 let

i Rimedi Heumann vengo usati con mirabile successo e con soddisfazione dai consumatori. Fate anche Voi una prova e domandate il listino presso la

se sredstva Heumann uporabljajo s čudovitim uspehom in v zadovoljstvo odjemalcev. Poskusite enkrat tudi Vi in zahtevajte cenik pri

S. A. Heumann
MILANO, Via Silicone 39

FILATURA DI COSSATO

COSSATO

Accomandita Semplice, Komanditna družba

Capitale L. 4.000.000. Tel. 90-58

Glavnica L. 4.000.000.

Telegr.: Filatura - Cossato.

Filatij per tessitura - maglieria e per confezioni a mano.

Ritorcitura e tintoria.

Preje za tkanje - pletenine in za ročna dela.

Izdelovalnica sukanca in barvarnica.

Egidio & Pio Gavazzi

S. A. - D. D.

MILANO CORSO MAGENTA, 48

Telef.: 80-151 - 80-152

Telegr.: Ploggia - Milano

Tessitura di seta, raion, cotone

- Tutti i tessuti per ombrelli

- Tessuti per paracadute -

Fodere - Biancheria

Tkalnica za svilo, rajon, bombaž

- Vsakršne tkanine za dežnike - Tkanine za padala

Podloge - Perilo

Rappresentante a Lubiana

Zastopnik v Ljubljani

Alojz Dular - Tel. 2880

COTONIFICIO VALLETICINO

TVORNICA
BOMBAŽA

Milano

Via Principe Umberto, 34

Čitajte »Trgovski list«!